

שמאי פרק ראשון נדה

והא דומיא דאשה קטני. זההיא דהלל ושמאי דקתני מה הפרש בין זו לזו: **ואשה בדוקה היא.** מקודם לכן דהא כל שחריט וערצית היא בדוקה אפי"ה טהרות דקופה טמאות וקשיל לחוקיה: **בשאינה בדוקה דמיא.** וקופה נמי בשאינה בדוקה עסקינן: **ואינעית אימא.** הא והא

בדוקה אלף דשמיא והלל כשאינה במכסה ופיה מלמעלה הלך כאיב למימר עם סילוק ידיו נפלו וחוקיה במכוסה מש"ה מטרה: מכוסה בתמייה. היכי נפל האי שרץ והיכי אישחכמה זה השתא: **ששמישה ע"י כסוי.** כשהוא רוצה להכניס לתוכה ולהוציא מתוכה מגלה ומכסה אותה הלך חוקיה סגר כל זמן שהטהרות צומחו נזר זה וקסה והשתא לאחור שניטלו ממנה הסיוע ועמו משמירתה ולא נזר לכסותה ונפל ור' יוחנן סגר חיישינן שמא כשגילה להשתמש זה צדוד שהטהרות צמחה נפל: **מכוסה היא.** דללא נפיל זה דם מעלמא וקופה דכוחה במכוסה עסקי' ואפי"ה טמאה וקשיל לחוקיה: **זוים ציט.** כדפרשם ואזיל שטעלה לקופה צוית אחרת לאחור שניטלו טהרות ממנה: **ממקום למקום.** דלא אמרינן מאידך זוית הוה זה שרץ עם הטהרות אלף אמרינן לאחור שהצדיקה כהן נפל זה: **ובמקום מציאתו.** אם מלאו שחריט מת צאותו מקום שנגע בו צלילה טמא אזיל מלאו במקום אחר מת טהור ולא אמרינן כי היכי דהכא מת טהור נמי הוה מת במקומו הראשון: **לשרוף.** דלא מחזקינן טומאה ודאית ממקום למקום לשרוף עליה תרומה: **אלו מנאלו סלינו.** דהכי משמע במקום מציאתו הוא דחכמים מטמאין טומאה ודאי אלף שלן במקום מציאתו טומאתו הוה ספק ור' יוחנן נמי לתלות קאמר: **הלוה.** דרולירי' או שצורה.

הנהרות הב"ח

(א) רש"י ד"ה או שצורה על גבי צ"ב ומכסה ה"י פ"ג דטהרות פ"י הנכרתה שאינה מכירה ואינה נומכת פ"ג טהרות וי"מ לא חזר לטומאה שעה: (ב) ד"ה טהרות מלמא וכו' כאשר היא עתה נפלה וכו' ממקטין להו במקום:

גליון הש"ס

גמ' ור"י בבר מחזקינן. ע"י טהרות פ"ט מ"ט מנאלו כנג העמטן טהור. ו"ע:

לעזי רש"י

רדולירי' (ירדוליר' א.) הלודה.

מוסף רש"י

נגע באחד. חלש אדם (רובין לה.) ר"מ מטהר. דלמיר חוקמה מחזקינן ואמטנו מי היה (שם.) המהומהם. גליה ונקלפת ושם גלידת. ההתחאה.

תוס' הרא"ש

יהא שם שרץ במקום ששמישהו המדירה עשרה דלית. תימה דבשכח מנתי' ומייתי ברייתא דיש משנה כיצא בה בפרק ד' מי' דמסת' טהרות הממלא עשרה דלאו ונמצא באחד מהן הוא טמא וכוונן טהורין. ור"ל דהתם לא קתני בזה אחר זה ומייתי במדלה עשרה דליון בבת אחת וקמ"ל דלא חיישינן שמא נגענו שאר דלאין שרץ ונבטמא ממש דהוי ספק במבוק פניה על פני המים ואפי' ברישות טהור בדריאות ברישות ובגודי ואהך מנתי' לא שרץ למייר' ר' נחאי למילתיה אי' בממלא ר' לים מבוי של י"ח דלא קתני החם מים. ור"ל קתני נמי המדלה דריתא ברייתא ולא חיישינן שמא היה השרץ בבלי ראשון ולחן שניא קשה למה נקט ר' דלית אפילו בלי אחת מהו מלאשמועין דלא חיישינן א' שמא היה השרץ בבור ונבטמא היי'': ב' פליגי חוקיה ור' יוחנן בקופה בדוקה. קשה אי ברישותה הריב' מאי טעמא דרבי יוחנן בטמא ואי ברישות היחיד מאי טעמא דחוקיה ומטהר אפילו ברישות נגע באחד בליה דמריס' חכמים ביראות חי' במבוי דטהור מפני שזה ספק רשות הריב' משמע אה רשות היחיד הריב' ור"ל דהיינו טעמא דחוקיה ומטהר אפילו ברישות נגע באחד בליה דמריס' חכמים בקופה בדוקה משום דאיכא נמי למילתיה אם איכא דהוה שרץ מעיקרא הוה חזי ליה ומיזו טעם אמור לא הוי לטהר בשאינה בדוקה מהאי טעמא. ואיכא מכוסה היא. פרש"י דכ"ש דמרינן מגופה אתא ור"ל במכוסה היא שחוקיה דמי שחוקיה דמי שאין רגיל ליכנס בו דם מן המקור אם לא דתרגיש: וחכמים מטמאין שכל הטמאות בשעת מציאתן וא"ת מאי שנא מעת לעת שבגודי דלא אמרינן כל הטמאות בשעת

כי פליגי חוקיה ור' יוחנן בקופה בדוקה מר סבר הא בדקה ומר סבר "אימור עם סילוק ידו נפל והא דומיא דאשה קתני ואשה בדוקה היא כיון דשכיחי בה דמים כשאינה בדוקה דמיא ואיבעית אימא כי מורו שמאי והלל בקופה שאינה מכוסה כי פליגי חוקיה ורבי יוחנן בקופה מכוסה מכוסה היכי נפל כגון שתשמישה ע"י כסוי והא דומיא דאשה קתני ואשה מכוסה היא כיון דשכיחי בה דמים כשאין מכוסה דמיא ואיבעית אימא כי מורו שמאי והלל בזוית קופה כי פליגי חוקיה ורבי יוחנן בזוית בית והא קופה קאמר ר"ה"ק קופה שגשתמשו בה טהרות בזוית בית זו וטלמלוה בזוית אחרת ונמצא שרץ בזוית אחרת חוקיה סבר לא מחזקינן טומאה במקום למקום ורבי יוחנן סבר י מחזקינן ומי מחזקינן והתנן בנגע באחד בליה ואינו יודע אם הי אדם מת ולמחר השכים ומצאו מת ר"מ מטהר וחכמים מטמאין שכל הטמאות בשעת מציאתן ותני עלה בשעת מציאתן ובמקום מציאתן וכי תימא הני מילי לשרוף אבל לתלות תלינן ומי תלינן והתנן מהמחט שגמציאת מלאה חלודה או שבורה טהורה שכל הטמאות בשעת מציאתן ואמאי לימא האי מעיקרא מחט מעלייתא היא והשתא הוא דהעלה חלודה ועוד תנן במצא שרץ שרוף על גבי הזויתים וכן מטלית המהומהם טהור שכל הטמאות בשעת מציאתן וכי תימא כשעת מציאתן בין לקולא בין לחומרא ובמקום מציאתן אבל שלא במקום מציאתן משרף לא שרפינן מתלא תלינן והתנן בכ"כ ע"ג הדרף ומדרף טמא מונח תחתיו אע"פ שאם נפלה א"א אלא א"כ נגעה טהורה שאני אומר אדם טהור נכנס לשם ונמלה עד שיאמר ברי ז' שלא נכנס אדם שם וא"ר אלעזר בלא נצרכה אלא למקום מדרון התם בדרתני טעמא שאני

דמחזקינן להו בטומאה ולא מספקינן לה במקום אחר אפילו לתלות וקשיל לר' יוחנן: נמאל שרוף. השרץ: מטלים. טלית של זו היתה: מהומהם. הצלילה. מלאה צליה ע"ג זיקים: טהורה. מלמא הזויתם דאמרינן הכי נפלה עלייהו לאחר צלנתה וטהרה מטומאתה. ואי לא מחזקינן טומאה משעה לשעה אפי' לתלות דקתני טהורה היתה לא במקום למקום: **וכי תימא.** דלא דמי דהכא משום הכי טהור משום דשעת מציאתה ומקום מציאתה צטורה היה דכרת שעת מציאתו אזלינן בין לקולא בין לחומרא בין לקולא כי הכא גבי מחט ומטלית לאחזקי' בטהורה ודאי בין לחומרא כגון נגע באחד צלילה לאחזקי' בטומאה ודאית: **ושלא במקום מציאתו.** ליתכא רגלים לדבר כולי האי משרף לא שרפינן מתלא תלינן: **הדרף.** קרש מונח על גבי יתדות כצותל: **ומדרף עמא.** בגד טמא מונח תחת הדרף בקרקע. צת"כ קרי מדרף עליונו של זו ומדרף לשון טומאה קלה הוא כדלגמן וע"פ וס' השתא דלא עליונו של זו דטמא מדאורייתא ומיהו טומאתו קלה משל מדרס' שרף הוא אז שצומחה לגמלא אדם וכלים. וזא ומנאלו אלה שעת מציאתו הקרקע מן הצד והנלחה: **ונטלה.** ולא נפלה על גבי המדרף שניטלו מעל הדרף והניחה לחרץ: **לא נצרכה.** האי שאני אומר: **אלא למקום מדרון.** שאע"פ שהדרף שהכר עליה מקום מדרון וראייה הככר ליפול ואם נפלה נגעה צבגד אפילו הכי טהורה שאני אומר כו' אלמלא לא מחזקינן טומאה ממקום למקום דמימא מעל המדף נפל ומתגלגל לכאן: שאני

בי פליגי חוקיה ור' יוחנן בקופה בדוקה. וא"ת דצנעו באחד צלילה אמרו חכמים אם ראוהו חי מצעבר טהור ספק טומאה צרה"ר ספקו טהור משמע צרה"ר אפילו ראוהו חי טמא והשתא הך קופה היכי ט' דמיא אי צרה"ר מאי טעמא דרבי יוחנן דמטמא ואי צרה"ר מ"ט דחוקיה למטהר ור"ל דצרה"ר איירי וחוקיה יפרש הצרייתא דצרה"רואו חי מצעבר טהור אפילו צרה"ר וספק טומאה צרה"ר טהור דקאמר היינו דהוי כאילו הוא ספק טומאה צרה"ר כיון שהיא בדוקה תמלה ואגב דצרישא נקט האי לישנא צמילתיה דר"מ היכא דלא ראוהו חי מצעבר מתחלה דקתני צמספתא ר"מ מטהר צרה"ר נקט נמי צמילתיהו דחכמים צרישא רה"ר: **והא אשה מכוסה היא.** פ"י רש"י דלא נפל זה דם מעלמא וקסה דכ"ש שהיא טמאה דליון לתלות צדס אחר אלף זה מגופה לכן ו"ל מכוסה היא שמתקוט סתום וכשהדם יוצא נפתח והיה לה להרגיש וא"ת והכי צקופה בדוקה פליגי דאי לאו הכי מאי מועיל כשהיא מכוסה וא"כ מאי פריך דלא משהו מכוסה מאי מועיל כסוי כיון דלאו כדדוקה דמיא ו"ל שרואה ליישב אפי' אי חשיב לה כדדוקה: **שכ"כ הטמאות בשעת מציאתן.** לעיל פ"י דהיינו דוקא לקדשים והא דמחט שגמציאת מלאה חלודה דטהורה דכל הטמאות בשעת מציאתן אפילו להקל בלא משום דהוי כשעת מציאתן דאורייתא אלף משום דקדשים הטהרות אחזקייהו וא"ת מאי פריך מוכר הגמונה על גבי דף דלמא ככר של חולין איירי ו"ל דאפילו בחולין לא היה לנו לעשות כל כך לתלות באדם טהור שהנפילה נראית יותר והיה לנו לטמא ממקום למקום כיון דלא אפשר ליפול אלף א"כ כן נגע אי צשום מקום

אנו מחזקינן אפילו צקדשים: ור"י תלינן והא אנו תנן כו'. וא"ת צנה שעת מציאתה לגמרי אפילו ממקום למקום לתלות לך מחט שגמציאת מלאה חלודה טהורה לגמרי ואע"ג דמנינן למימר דהיינו דקאמר וכו' שעת מציאתן לגמרי בין לקולא בין לחומרא מ"מ מאי ס"ד דמקשה ו"ל דכיון דמחזקינן לכלך בטומאה לתלות אפי' ממקום למקום וע"כ אינו טעם גמור דדוקא צקדשים הוא ומשום חומראן א"כ צמחט לא היה לו לטהר לגמרי משום שעת מציאתה אלף הוה ליה למימר השתא הוא דלעלתה חלודה: **בכ"כ הנהונה ע"ג גבי דף.** וא"ת שאני התם שאין צו דעת לישראל דאמר צסמוך ו"ל דפרוך אי צשום מקום אנו מחזקינן ממקום למקום אפילו צקדשים לא היה לנו לעשות ספק ולתלות צדלס טהור דיתר יש לתלות צמילתיה: **שאני אומר אדם טהור.** וא"ת דהכא תלינן צדלס טהור וצפ"ק לחולין (דף ט:): **גבי צלוחית שהניחה מכוסה וצא ומנאלה מגולה תלינן צדלס טמא וכן פ"ק דפסחים (דף י:): גבי קורדוס ומירץ ר"ת דגבי כלים הנמנאלין דווקא גזרינן טומאה משום דאית להו טהרה צמקוה לא החמיירו אי נמי הך מוכחא מילתא דאדם טהור הסיירה צכוונה כדי שלא תפול על מדף צמאל צצנעלמא שטמאין בין צצכוונת בין צכלים דליכא צצנעלמא אדם צכוונה צצקתא לתקנתא:**

הבא נמי נימא עורב אהא ושדא. אף על גב דאדם שגשתמש צקופה יש צו דעת לישראל מכל מקום פריך כיון דעל ידי תליית אדם טהור אין אמה חושבו ספק אף על גב שהנפילה נראה יותר אם כן הרבה מנאי הוא שאלים טהור צל לשם הכא נמי נימא אמת עורב ושדא ולא הוי ספק: **לא נצרכה אלא למקום מדרון.** פירוש כשהמדף צמקום לשם אצל אדם המדרף צקרקע שזה פשיטא דטהור:

תוס' הרא"ש (משך)

מציאתן כמו שעתה נמצא הדם בבית החיצון גם קודם לכן היה בבית החיצון אם היתה בדוקה עצמה ותטמא אפי' חולין ואפי' לשרוף כדמטמאין וכו' ותימא משום דאשה בדוקה הוה כרוהה חי חדא כיון דשכיחי בה דמים לאו בדוקה היא כדאמרינן לעיל בשמעתין. ועוד אפי' ביראותה הוה מטמאין ברישות היחיד וכל דבר. ונ"ל דהך דכל הטמאות בשעת מציאתן הוה כמו מעת לעת דדוקא לקדשים או לתרומה למאן דאית ליה וכן פלוגתא דחוקיה ור' יוחנן דמריית' עלה דההלל ושמאי וכן המדלה עשרה דליון מים שצריך לאותן מים להדחף בשר קדשים או לבשל או ללוש צמחית וכמו' חולין שנעשו על טהרות הקדש כקדש דמו. וכי תימא אכתי תקשי מאי שנא הכא דשרופין ומעת לעת דוקא תמלול. וי"ל דמשום פריה רוביה לא יצו להחמיר לשרוף. וכן שמאי אע"ג דאית ליה כשעת מציאתן מדרמקשה ליה הלל מקופה מטהר לגמרי במעת לעת משום בטול פריה רוביה וכו' והכי מקילין לתלות היכא דאימי' למה לי טומאה מטעם שעת מציאתן והא שעת מציאתן דאורייתא הוא תדע תהולין בו בין להקל בין להחמיר ו"ל דהא דאמר והא דאמרינן בשעת מציאתן אפי' להקל בגי כחט שרץ שרץ לאו משום דשעת מציאתן דאורייתא אלא משום דמחזקינן טהרות אחזקינן: ותני עלה בשעת מציאתן ובמקום מציאתן. מהו לי מאי קא פריך שאני הכא דרגלים לדבר דכיון שלא צמאזו במקומו שחי היה במקום שנגע בו ובא לזה המקום ומת שם. ושמא שמע ליה דדוקא במקום מציאתן אפי' יודע שעל ידי אדם או ד"א ניטלת ובא לכאן: (נכתב על גהליון) דמהוהו. פ"ח כגון טלית שגשפה משני צדדיה שגולה כגון קרוי עכבש (ע"כ) והתנן ככר כו'. ת"י לפי מאי דפרישית בשעת מציאתן היינו דוקא לקדשים או לתרומה מאי פריך לרמא הכא מיירי בבכר של חולין וי"ל מ"מ דייק פסוק דמחזקינן הכא אפי' במקום מדרון שהיה ראוי להחמיר ש"מ דבעלמא לא מחזקי' טומאה ממקום למקום אפילו בקדשים וא"ת אכתי מאי קשיל ליה האי שעתה הוה חיינו משום שאין צו דעת לישראל כדמסקינן וי"ל דלכולהו לישני דאוקימנא פלוגתייהו בשאינה בדוקה מטמא ר' יוחנן אפי' ברישות הריב' תדע מדפריך (ל"ב) מכל הטמאות בשעת מציאתן ותני עלה ובמקום מציאתן הוא שלא במקום מציאתן. לא ומאי קושיא דלמא משום דאירי ברישות הריב' כדקתני ברישותא חזיקי אלא לה דוקא במקום מציאתן אלא ודאי אפילו ברישות הריב' מטמא ר' יוחנן אפילו שלא במקום מציאתן וא"כ ה"ה נמי בדבר שאין צו דעת לישראל שאני אומר אדם. הכא תלינן באיני טהור. וכן פרק כ"ט ה"ה גבי רוב חתינות מטפחין לפי המפ' מטפחין בעישה המיעוט שאין מטפחין חלינן שאדם טהור נתן לו הבצק וקשה דבפרק קמא דפסחים גבי קדרודים שאבד בבית אמרי' שאני אומר אדם טמא נכנס לשם ונטלו. וכן פ"ק דחולין גבי צלוחית שהניחה מגולה ומצאה מכוסה טמא שאני אומר אדם טמא נכנס לשם וביסה. ותירץ ר"ת דגבי כלים החמיירו משום דגורו אספק כלים הנמנאים ואחמור אספק כלים יותר וספקי אובלין